

AYMAN AL ZAWAHIRI

Dokter gezocht

tekst en beeld:
Jan Hein van Dierendonck

De eeltplek op zijn voorhoofd wijst op veel gebed. Daarachter huist het ideologische brein van de Egyptische Islamitische Jihad (EIJ), de beweging die in 1998 fuseerde met Al Qaida. Aymar al-Zawahiri (58) geldt als organisator van talloze terroristische aanslagen, waaronder de moord op zestig toeristen in Luxor in 1997, de bomaanslagen op de ambassades van Kenia en Tanzania in 1998, en de beruchte aanslagen van 11 september 2001.

Maar hij is óók chirurg. Al-Zawahiri is lijfarts en naaste adviseur van Osama bin Laden – het is onduidelijk wie van hen binnen Al Qaida de baas is – met 25 miljoen dollar op zijn hoofd. Af en toe spreekt hij de wereld toe via door de Islamitische zender Al Jazeera uitgezonden videoboodschappen.

De familie Zawahiri telt talloze artsen, wetenschappers en politici en is van origine Saoedisch. Overgrootvader settelt in 1860 in Egypte en diens zoon wordt grootimam van de Al-Azhar Moskee in Caïro. Al-Zawahiri's vader is hoogleraar farmacologie, zijn moeder dochter van het hoofd van de universiteit van Caïro. Al-Zawahiri is als kind een introverte boekenwurm, schrijft zijn moeder gedichten en vermijdt ruwe sporten. Een oom is fanatiek volgeling van de radicale Said Qutb, grondlegger van het moderne moslimfundamentalisme. Als Qutb wegens

hoogverraad wordt geëxecuteerd, treedt Al-Zawahiri toe tot een 'ondergrondse cel' van de militante jihadbeweging. Doel: omverwerping van Nassers bewind en stichting van een islamitische staat.

In 1974 studeert Al-Zawahiri cum laude af in de geneeskunde. Hij werkt drie jaar als legerarts en vestigt een kliniek naast het appartement van zijn ouders. Vier jaar later mag hij zich chirurg noemen en trouwt hij de (gesluierde) dochter van een familieviend.

In 1980 bezoekt Al-Zawahiri Pakistan, om voor de Sovjets gevluchte Afghanen te behandelen, en vervolgens ook Afghanistan. Hij wordt een leidende figuur binnen de EIJ, rekruteert officieren, verzamelt wapens, beraamt een staatsgreep en wordt na de moord op Sadat veroordeeld tot drie jaar cel wegens wapenhandel. Daarna wordt hij gesignaleerd in Saoedi-Arabië (waar hij vriendschap sluit met de steenrijke Bin Laden), Soedan (waar de laatste grote investeringen doet), Jemen (waar hij trainingskampen opricht en nieuwe aanslagen beraamt), Afghanistan (waar hij zich herenigt met Bin Laden), Tsjechië (waar hij nieuwe bases wil oprichten, maar wordt gepakt door Russen), opnieuw in Afghanistan en ten slotte in Pakistan, waar hij zich nog steeds schijnt te houden.